

COMISIA NAȚIONALĂ DE STRATEGIE ȘI PROGNOZĂ

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI
ÎN TRIMESTRUL IV 2021
PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ**

- decembrie 2021 -

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI ÎN TRIMESTRUL IV 2021
PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ**

**Tendințe
generale**

La nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent, creșterile indicatorilor economici din sectorul industrial au fost de amplitudine redusă, comparativ cu trimestrul similar, în unele situații fiind înregistrate scăderi ale acestora. În ceea ce privește prețurile producției industriale au fost consemnate creșteri importante, acestea cunoscând o majorare accelerată în ultimele luni ale anului 2021. Pentru cel de-al patrulea trimestru, comparativ cu trimestrul anterior al anului curent se prevăd creșteri ușoare, mai ales în cazul producției industriale, respectiv scăderi ale cifrei de afaceri și altor indicatori industriali, avându-se în vedere revenirea crizei pandemice încă de la începutul lunii septembrie și cu manifestare accentuată din luna octombrie 2021, cât și creșterile la produsele energetice și unele materii prime.

Astfel, **analiza evoluției industriei în trimestrul IV și la nivelul anului 2021 raportat la perioada corespunzătoare din anul precedent**, conform estimărilor agenților economici din eșantion, indică o evoluție negativă, la majoritatea indicatorilor economici din industrie, cu excepția stocurilor de produse finite și a costului unitar cu forța de muncă, în condițiile revenirii acute a crizei Covid-19 și pe măsura epuizării efectului de bază favorabil.

La nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent, comparativ cu perioada similară se estimează o scădere de circa 3,2% a producției industriale, cauzată de comprimarea cererii.

Tabel nr.1 Evoluția principalilor indicatori din industrie

- modif.proc.fată de perioada coresp.din anul anterior, %-

	2020			2021		
	Trim. III	Trim. IV	AN	Trim. III	Trim. IV	AN
1. Producția industrială*	-3,3	-0,6	-9,2	0,6	-3,2	6,8
2. Cifra de afaceri** – total	-0,3	1,0	-7,0	-3,5	-10,5	4,7
➤ intern	-1,1	-2,4	-6,0	-2,3	-10,0	3,2
➤ extern	1,0	5,7	-8,3	-5,2	-11,2	6,7
3. Stocuri de produse finite	-12,4	-5,1	-15,2	14,2	18,5	12,8
4. Numărul mediu de salariați	-5,3	-4,5	-4,3	0,0	-0,7	-1,3
5. Productivitatea muncii	3,1	5,2	-4,2	0,2	-2,5	8,0

Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul IV 2021 – rezultatele din ancheta de conjunctură

* serie brută

**deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale

În condițiile unei posibile scăderi de 11,2% în volum a cifrei de afaceri pe piața externă, dar și a unei contracții a cererii interne de 10,0%, se așteaptă ca cifra de afaceri pe total industrie să scadă cu 10,5%. Stocurile de produse finite sunt estimate de agenții economici să consemneze o majorare semnificativă de 18,5%, în cel de-al patrulea trimestru al acestui an, comparativ cu trimestrul IV al anului trecut, continuându-se astfel să se producă pe stoc, după ce în trimestrul III 2021 s-a înregistrat o majorare a acestora de 14,2%.

Numărul mediu de salariați se apreciază că va scădea cu circa 0,7% în trimestrul al IV-lea al anului curent față de perioada similară, tendința de reducere fiind mai pronunțată decât în trimestrul II (-0,6%) sau comparativ cu menținerea aceluiași nivel în trimestrul III 2021. În aceste condiții și în contextul unei scăderi cu 3,2% a producției industriale, se estimează o evoluție corespunzătoare a productivității muncii, pentru aceeași perioadă de analiză și anume o reducere de 2,5%.

Pe baza datelor trimestriale, la **nivelul anului curent, comparativ cu anul precedent**, se prognozează evoluții pozitive, ce se vor situa însă sub trendul existent la nivel de nouă luni la majoritatea indicatorilor analizați, cu excepția stocurilor de produse finite, costului unitar cu forța de muncă și a prețurilor de producție industriale. În cazul producției industriale, creșterea estimată la nivel de an este de 6,8%, cu 3,7 puncte procentuale sub creșterea raportată la nouă luni. Acest trend prognozat la nivel de an pentru producția industrială se datorează atât majorării cererii pe piața externă (6,7%), dar și pe cea internă (3,2%), cât și necesității refacerii stocurilor. Astfel, pentru volumul cifrei de afaceri pe total industrie se prevede o creștere de 4,7% în anul 2021, față de nivelul înregistrat în anul 2020. Stocurile de produse finite pot crește la nivelul anului 2021, cu 12,8% comparativ cu anul 2020 pe baza efectului de bază, refacerea stocurilor începând încă de la nivelul lunii iulie a acestui an.

Pentru anul 2021, numărul mediu de salariați este estimat să înregistreze o reducere de 1,3%, ceea ce ar conduce, pe ansamblul întregului an, la o creștere de productivitate de 8,0%.

Referitor la **cel de-al patrulea trimestru al anului curent comparativ cu trimestrul anterior**, agenții economici prevăd creșteri ușoare ale producției industriale și a cifrei de afaceri pe piața externă, în timp ce pentru piața internă sunt estimate reduceri în volum ale cifrei de afaceri, avându-se în vedere revenirea crizei pandemice în ultimul trimestru al anului curent și majorările de preț substanțiale în sectorul energetic.

Astfel, agenții economici previzionează o creștere de circa 1,4% a producției industriale. De asemenea, pentru cifra de afaceri pe piața externă se anticipează tot o creștere de 1,4% și respectiv o posibilă reducere a cifrei de afaceri pe piața internă (-9,2%), astfel încât per total, cifra de afaceri în volum ar scădea cu 4,8%, comparativ cu trimestrul III 2021, evoluțiile acestea situându-se sub marjele de oscilație specifice indicatorilor pentru trimestrul IV.

În același context, agenții economici apreciază că în cel de-al patrulea trimestru al anului curent, comparativ cu trimestrul precedent, volumul stocurilor de produse finite va înregistra o majorare importantă de 19,0%, după creșterea de 5,1%, de la nivelul celui de-al treilea trimestru. În aceeași perioadă de analiză, se estimează că numărul mediu al salariaților va scădea ușor, cu 0,5%, iar productivitatea muncii s-ar putea mări cu 2,5%.

Tabel nr.2 Evoluția trimestrială a principalilor indicatori din industrie

- modificări procentuale față de trimestrul anterior, % -

	Trim. IV	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
	2020	2021		
1. Producția industrială*	5,4	0,3	-3,6	1,4
2. Cifra de afaceri** – total	2,6	4,3	-6,3	-4,8
➤ intern	-1,4	8,1	-1,9	-9,2
➤ extern	8,1	-0,3	-12,1	1,4
3. Stocurile de produse finite	14,7	-10,3	5,1	19,0
4. Numărul mediu de salariați	0,2	0,0	-0,3	-0,5
5. Productivitatea muncii	5,3	0,2	-3,4	2,5

Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul IV 2021 – rezultatele din ancheta de conjunctură

* serie brută

**deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale

Analiza detaliată a principalilor indicatori rezultați din ancheta de conjunctură în sectorul industrial**Producția industrială**

În cel de-al treilea trimestru al anului curent, producția industrială s-a redus cu 3,6% față de trimestrul anterior, această evoluție situându-se sub așteptările inițiale pentru acest indicator. Comparativ cu trimestrul III 2020, producția industrială a crescut ușor, cu 0,6%, față de prognoza inițială care a fost mai ridicată (cu 1,6 puncte procentuale), iar la nivel de nouă luni s-a majorat cu 10,5% față de perioada corespunzătoare a anului trecut, cifră estimată la 11,1% în lucrarea anterioară.

Diferența de 1,5 puncte procentuale dintre realizările statistice ale producției industriale, față de trimestrul anterior și estimarea inițială de -2,1% (din lucrarea anterioară) s-a datorat evoluției sub predicțiile inițiale a unor ramuri. Continuă să fie dificil pentru agenții economici să estimeze activitatea lor economică, într-un mod cât mai aproape de condițiile din piață, pe fondul menținerii incertitudinilor la cote ridicate în contextul manifestării disfuncționalității lanțurilor globale de aprovizionare.

Cele mai ample diferențe pot fi menționate în cazul anumitor ramuri care s-au situat cu mult sub așteptările estimate, și anume: fabricarea autovehiculelor de transport rutier (9,7 puncte procentuale), fabricarea produselor de cocserie (5,9 puncte procentuale), fabricarea substanțelor și a produselor chimice (4,4 puncte procentuale), fabricarea echipamentelor electrice (3,3 puncte procentuale), activități de servicii anexe extracției (3,0 puncte procentuale). Au existat și situații pentru care au fost prognozate majorări importante ale producției industriale și au rezultat creșteri mai reduse ale acesteia, în intervalul de analiză, cum ar fi: fabricarea produselor din tutun (6,4 puncte procentuale), fabricarea altor mijloace de transport (3,4 puncte procentuale), extracția cărbunelui superior și inferior (2,4 puncte procentuale), industria alimentară (1,9 puncte procentuale).

Tabel nr. 3 Producția industrială – evoluție pe ramuri în primele nouă luni ale anului

- nouă luni/nouă luni corespunzător din anul anterior -

2021	2020	Ramuri industriale	
↑	↑	fabricarea substanțelor și a produselor chimice	
		fabricarea produselor din tutun	
	↓	↓	extracția cărbunelui superior și inferior
			fabricarea echipamentelor electrice
			fabricarea de mașini, utilaje și echipamente
			fabricarea altor mijloace de transport
			extracția minereurilor metalifere
			fabricarea autovehiculelor de transport rutier
↓	↑	fabricarea produselor farmaceutice de bază	
		activități de servicii anexe extracției	
	↓	↓	fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
			alte activități extractive
			tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor
			repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
		tăbăcirea și finisarea pieilor	

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

În primele nouă luni ale anului curent, producția industrială a crescut cu 10,5%, comparativ cu perioada similară a anului 2020 evoluție rezultată în urma creșterii cererii pentru mai multe ramuri, atât pe piața internă, cât și pe piața externă.

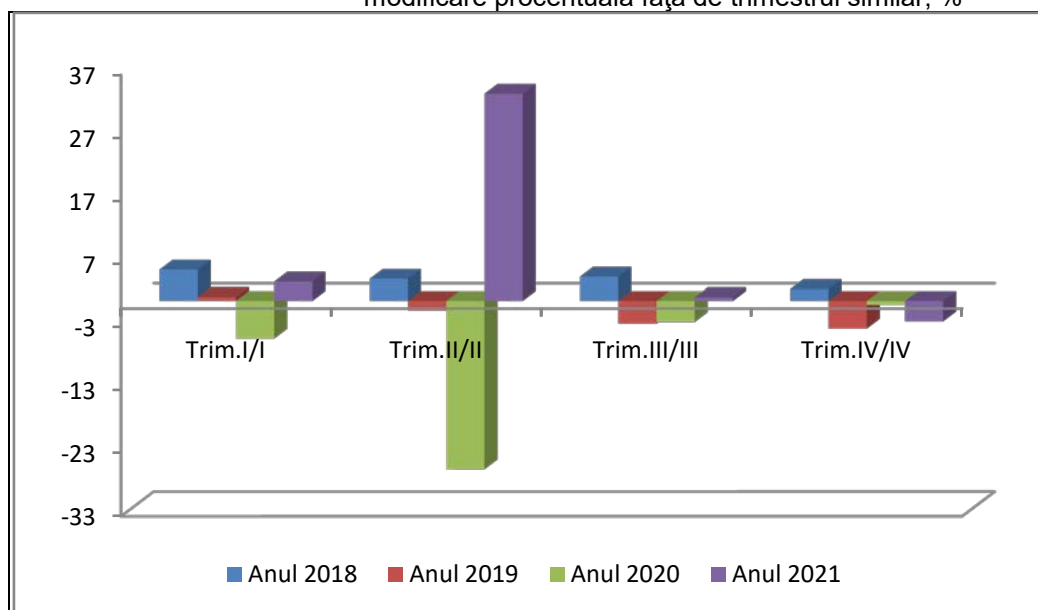
Pentru același interval de analiză, cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate în ramuri precum: fabricarea echipamentelor electrice (o mărire a producției industriale de 21,5%, în contextul unei majorări de 29,9% a cererii externe și 12,8%, în cazul cererii interne), fabricarea de mașini, utilaje și echipamente (20,0%, datorită și unei majorări de 35,4% a cererii interne, respectiv 21,4% a cererii externe), fabricarea altor mijloace de transport (18,2%, ca urmare a unei majorări de 31,4% a cererii pe piața internă, dar și a unei creșteri de 10,8% a cererii externe), fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (17,6%, avându-se în vedere creșterea de 21,4% a cererii interne, dar și cea de 13,5% în cazul cererii externe), industria metalurgică (15,1%, pe baza măririi de 18,5% a cererii interne, respectiv de 16,3% a cererii externe).

La polul opus, au existat și ramuri industriale care au înregistrat scăderi ale producției industriale, dintre care amintim: fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-11,3%, avându-se în vedere o scădere de 13,9% a cererii externe), activități de servicii anexe extracției (-11,2%), alte activități extractive (-5,1%) sau fabricarea produselor farmaceutice de bază (-4,7%, în contextul unei reduceri de 11,9% a cererii pe piața internă).

Conform estimărilor agenților economici pentru cel de-al patrulea trimestru, producția industrială va crește, cu 1,4%. Astfel, raportarea evoluției producției industriale la trimestrul corespunzător conduce la o scădere posibilă de 3,2%, iar la nivelul anului curent se așteaptă o majorare a producției industriale de 6,8%.

Grafic nr. 1 Dinamica volumului producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Din procesul de prelucrare a datelor, în care se au în vedere intervalele de creștere/scădere din cadrul chestionarului completat de agenții economici din eșantion pentru perioada octombrie - decembrie, au rezultat estimări ale producției industriale pentru trimestrul IV al anului curent, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului trecut, care ilustrează următoarele evoluții:

- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere mai mare de 10%**:
 - fabricarea substanțelor și a produselor chimice
 - fabricarea echipamentelor electrice
 - fabricarea băuturilor
 - fabricarea produselor farmaceutice de bază
 - fabricarea produselor de cocserie
 - fabricarea autovehiculelor de transport rutier.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 10% și 5%**:
 - fabricarea de mobilă
 - repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
 - prelucrarea lemnului
 - fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice
 - fabricarea de mașini, utilaje și echipamente
 - fabricarea produselor textile
 - activități de servicii anexe extracției
 - extracția petrolului brut și a gazelor naturale.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **evoluție între -5% și 0%**:
 - extracția minereurilor metalifere
 - alte activități extractive
 - fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
 - fabricarea altor produse din minerale nemetalice
 - alte activități industriale.

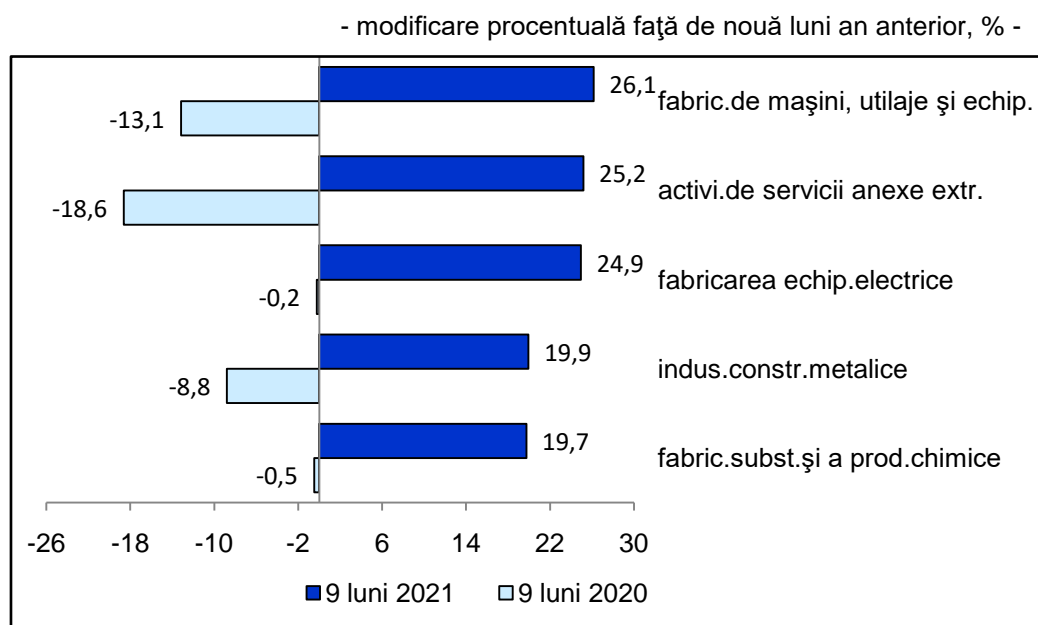
- Ramuri pentru care se așteaptă o creștere între 0% și 5%:
 - industria construcțiilor metalice și a produselor din metal
 - industria metalurgică
 - fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice
 - fabricarea altor mijloace de transport
 - tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor.
- Ramuri pentru care se așteaptă o creștere între 5 și 10%:
 - industria alimentară
 - extracția cărbunelui superior și inferior
 - fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie.
- Ramuri pentru care se așteaptă o creștere de peste 10%:
 - tăbăcirea și finisarea pieilor
 - fabricarea produselor din tutun.

Cifra de afaceri

Cifra de afaceri pe total industrie a scăzut în termeni reali cu 3,5% în cel de-al treilea trimestru al anului curent, față de trimestrul corespunzător, respectiv cu 6,4%, comparativ cu trimestrul II 2021, evoluția sa situându-se sub așteptările prognozate anterior și respectiv sub evoluția ultimilor ani.

La nivelul primelor nouă luni ale anului 2021, majorarea cifrei de afaceri pe total industrie a fost de 10,5%, sub evoluția de la semestru, avându-se în vedere creșterea mai accentuată din prima parte a anului și tendința de reducere manifestată începând cu luna iulie a anului curent.

Grafic nr. 2 Dinamica cifrei de afaceri totale în ramurile cu cea mai mare creștere

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Pentru perioada ianuarie – septembrie 2021, față de nouă luni ale anului trecut, cu excepția a patru ramuri, toate sectoarele industriale au înregistrat creșteri ale volumului cifrei de afaceri. Cele mai însemnate majorări, de peste 15%, au fost realizate la: fabricarea de mașini, utilaje și echipamente, activități de servicii anexe extracției, fabricarea echipamentelor electrice, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea substanțelor și a produselor chimice.

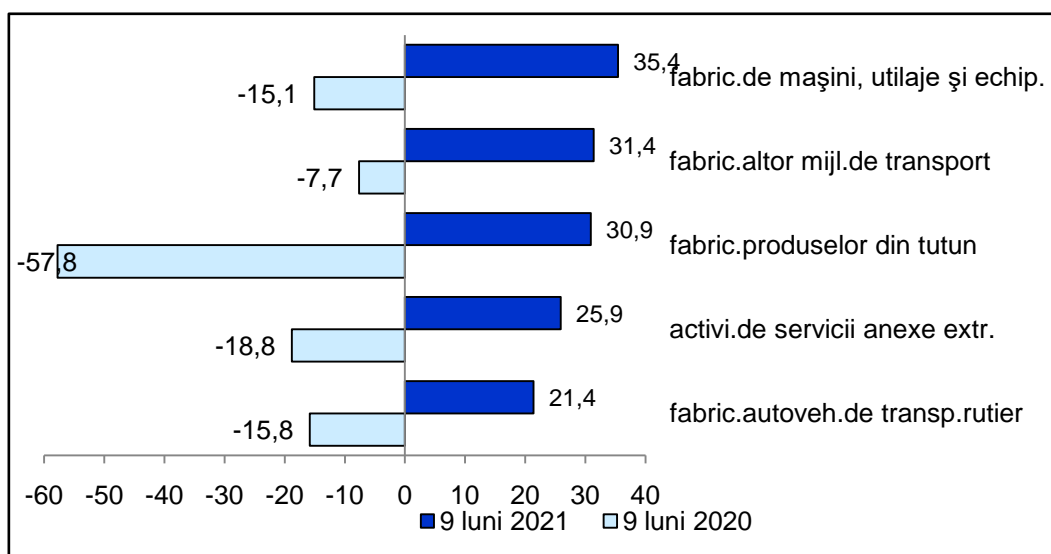
Scăderi ale volumului cifrei de afaceri pe total industrie s-au înregistrat doar în cazul ramurilor: fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului (-21,4%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (-13,0%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-7,7%) și fabricarea produselor farmaceutice de bază (-4,5%).

În cel de-al patrulea trimestru al anului curent se preconizează o scădere de 4,8% a cererii pe total industrie, față de trimestrul anterior. Comparativ cu perioada corespunzătoare, în trimestrul IV al anului curent se estimează o reducere mai amplă, de 10,5%, a cererii pe total industrie. Aceste reduceri pot fi explicate și prin creșterile de preț, ce se anunță semnificative și pentru ultimul trimestru al anului. La nivelul anului curent, prognoza indică o majorare de circa 4,7% pentru acest indicator.

Volumul **cifrei de afaceri din industrie pentru piața internă** a scăzut cu 2,3%, în cel de-al treilea trimestru al anului curent, față de trimestrul corespunzător din anul trecut. Această reducere a fost prognozată la o cifră foarte apropiată în lucrarea precedentă și anume -2,4%. Comparativ cu trimestrul anterior al anului curent s-a înregistrat o diminuare a cererii interne, în volum, de 1,9% (valoarea fiind estimată inițial la -2,0%). Astfel, la nivelul primelor nouă luni ale anului curent s-a realizat o creștere de 8,1% a cererii interne, comparativ cu perioada similară.

Grafic nr. 3 Dinamica cifrei de afaceri pentru piața internă în ramurile cu cea mai mare creștere

- modificare procentuală față de nouă luni an anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

În cadrul perioadei ianuarie - septembrie, comparativ cu primele nouă luni ale anului 2020, majoritatea ramurilor au înregistrat creșteri ale cifrei de afaceri pe piața internă, cu excepția a patru dintre acestea, unele depășind pragul de 20% și anume: fabricarea de mașini, utilaje și echipamente, fabricarea altor mijloace de transport, fabricarea produselor din tutun, activități de servicii anexe extracției, fabricarea autovehiculelor de transport rutier.

Scăderi ale volumului cifrei de afaceri pe piața internă s-au înregistrat doar în cazul a patru ramuri, și anume: fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țigăii (-19,9%), fabricarea produselor farmaceutice de bază (-11,9%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (-11,1%) și fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-1,4%).

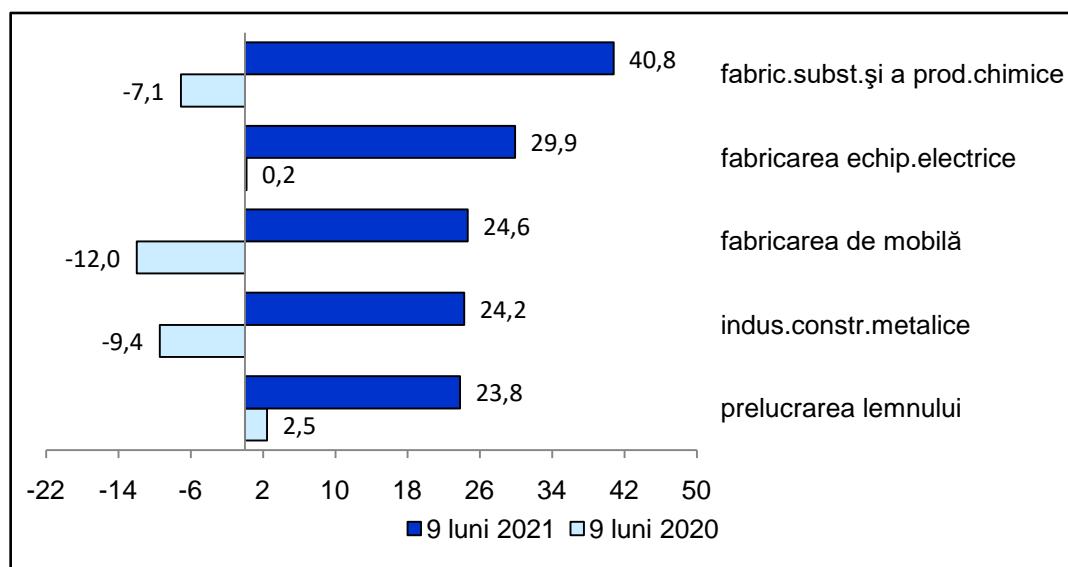
Agenții economici din eșantion estimează pentru cel de-al patrulea trimestru al anului curent o scădere în termeni reali de 9,2% a cifrei de afaceri pe piața internă, față de trimestrul anterior, tendință care nu a mai fost consemnată din anul 2016, pentru perioadă de analiză în cazul cererii interne și poate fi explicată prin creșterile de preț ale materiilor prime și dificultățile de aprovizionare cu acestea. În ceea ce privește raportarea la trimestrul corespunzător din anul trecut, se prevede o reducere de circa 10,0% a cererii interne, iar la nivelul anului curent se estimează o creștere de numai 3,2%, comparativ cu anul 2020.

Cifra de afaceri din industrie pentru piața externă, în termeni reali s-a redus semnificativ, cu 12,1% în trimestrul III 2021 față de trimestrul anterior. Comparativ cu trimestrul similar din anul 2020, cererea externă a scăzut, în volum, cu 5,2% în trimestrul III.

Astfel, la nivelul primelor nouă luni ale anului curent s-a înregistrat o creștere de 13,7% a volumului cifrei de afaceri pentru piața externă și în corelație cu realizările pentru volumul exporturilor de bunuri (21,7%).

Grafic nr. 4 Dinamica cifrei de afaceri pe piața externă în ramurile cu cea mai mare creștere

- modificare procentuală față de nouă luni an anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

Detaliind pe ramuri situația la nouă luni, toate sectoarele, cu excepția a patru dintre acestea, au înregistrat creșteri ale volumului cifrei de afaceri pe piața externă, cele mai pronunțate, cu o majorare de peste 20%, fiind: fabricarea substanțelor și a produselor chimice, fabricarea echipamentelor electrice, fabricarea de mobilă, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, prelucrarea lemnului și a produselor din lemn.

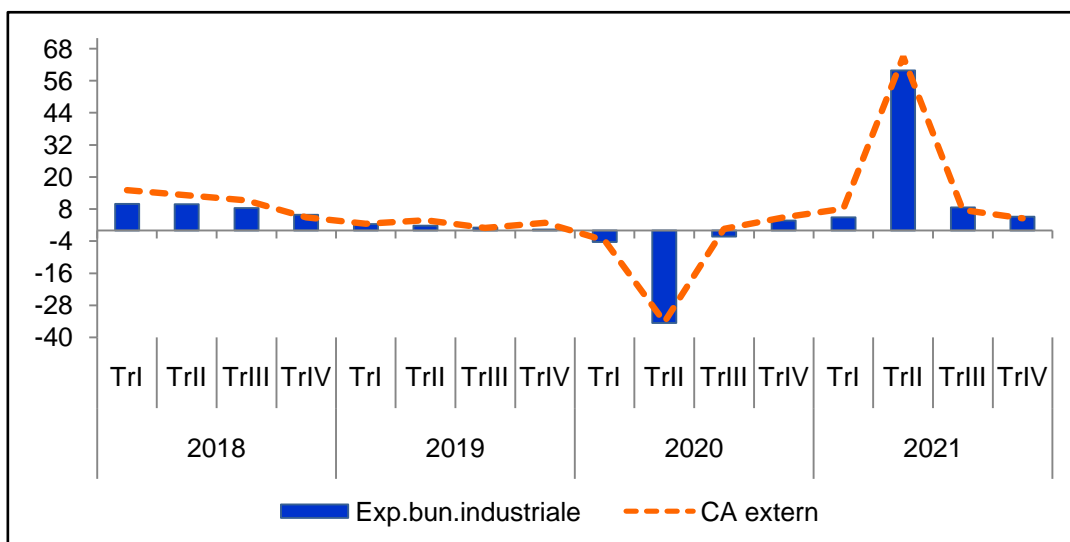
În aceeași perioadă de analiză, au fost înregistrate și scăderi ale cifrei de afaceri pe piața externă, în cazul a patru dintre ramuri și anume: fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului (-25,9%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (-22,1%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-13,9%), fabricarea produselor din tutun (-2,7%).

La nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent, se estimează o creștere de 1,4% a volumului cifrei de afaceri pe piața externă, față de trimestrul anterior. Referitor la comparația cu trimestrul corespunzător, se preconizează o scădere de 11,2% a volumului cifrei de afaceri pe piața externă. În aceste condiții, la nivel de an se estimează o majorare în volum de 6,7% pentru cifra de afaceri pe piața externă.

Pe parcursul anului trecut, exporturile de bunuri industriale s-au situat sub ritmul valorii cifrei de afaceri pe piața externă și anume în primele două trimestre decalajul a fost apropiat, însă în cel de-al treilea trimestru ecartul dintre acestea s-a mărit cu 2,8 puncte procentuale în favoarea cifrei de afaceri pe piața externă, tendință ce continuă și în primul semestru al anului curent, când diferențele dintre cei doi indicatori se accentuează, iar ritmul valorii cifrei de afaceri pe piața externă este mai ridicat decât cel al exporturilor de bunuri industriale.

Grafic nr. 5 Evoluția exportului de bunuri industriale și a valorii cifrei de afaceri pe piața externă

- modificare procentuală față de trimestrul corespunzător din anul anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

* Dinamica valorii exportului de bunuri industriale s-a calculat din evoluția indicatorului în mld.euro

* Dinamica valorii cifrei de afaceri pe piața externă s-a calculat din valoarea exprimată în lei.

Situația pentru trimestrul III 2021 arată o nouă apropiere în evoluția celor doi indicatori, de data aceasta exporturile de bunuri industriale situându-se ușor deasupra valorii cifrei de afaceri externe, cu circa 0,9 puncte procentuale.

Pentru trimestrul IV 2021, prognoza arată că decalajul dintre cei doi indicatori ar fi în continuare apropiat și s-ar situa la circa 0,7 puncte procentuale, în favoarea exporturilor de bunuri industriale, comparativ cu valoarea cifrei de afaceri pe piața externă, ceea ce înseamnă un export în creștere al societăților intermediare, în defavoarea exportului direct de la producători.

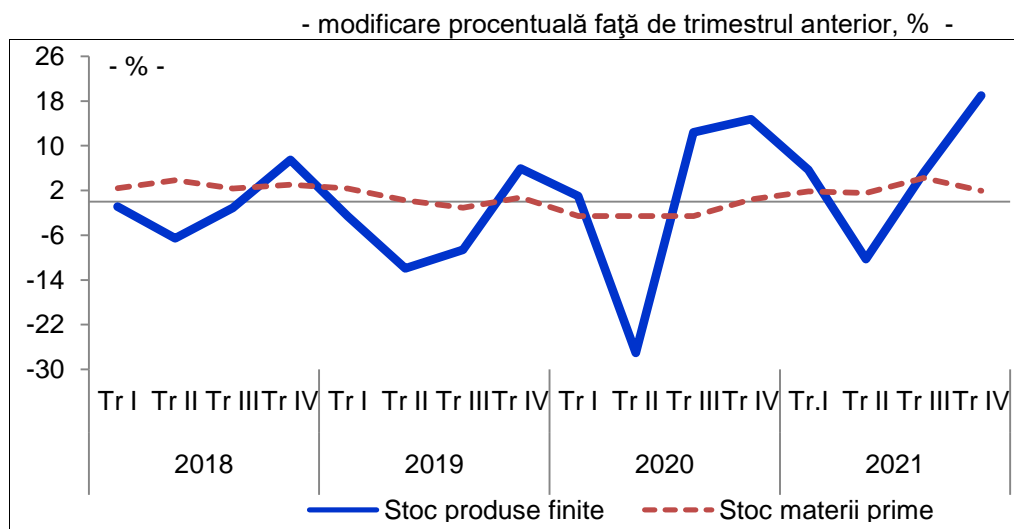
Stocurile

În trimestrul III 2021, **stocurile de produse finite** au crescut cu 5,1%, comparativ cu trimestrul anterior și s-au majorat cu 14,2%, față de trimestrul III 2020 (perioadă în care a continuat să se consume într-un procent mai ridicat de pe stoc), în condițiile unei creșteri ușoare a producției industriale (0,6%), dar a unei reduceri a volumului cifrei de afaceri pe total industrie (-3,5%). La nivel de nouă luni, stocurile de produse finite au crescut cu 10,6%, comparativ cu primele nouă luni ale anului trecut.

Agenții economici apreciază că la nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului 2021 stocurile de produse finite se vor majora cu 19,0% față de trimestrul anterior al anului curent, în condițiile unui ritm de creștere al producției industriale de 1,4 puncte procentuale, comparativ cu scăderea în volum de 4,8% a cifrei de afaceri, prognozată pe total industrie. Comparativ cu trimestrul IV 2020, pentru perioada octombrie – decembrie a anului curent se așteaptă continuarea producerii unor stocuri ridicate de produse, și anume o creștere de 18,5% a stocurilor de produse finite, respectiv de 12,8% la nivelul anului curent, față de anul trecut.

În ceea ce privește evoluția **stocurilor de materii prime** în cel de-al patrulea trimestru al acestui an, agenții economici se așteaptă la o creștere de 1,9% față de trimestrul anterior, ce continuă tendința de evoluție pozitivă, față de perioada anterioară, existentă de la începutul anului 2021, dar la un ritm mai redus decât la nivelul trimestrului III 2021.

Grafic nr. 6 Evoluția stocurilor de produse finite și de materii prime

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjunctură

Această creștere se datorează în special majorărilor de stocuri de materii prime din anumite sectoare industriale, cum ar fi: industria metalurgică, fabricarea calculatoarelor, producția și transportul energiei electrice sau industria alimentară.

Gradul de utilizare a capacităților de producție

Eurostat publică, pe baza rezultatelor unei anchete, evoluția **gradului de utilizare a capacităților de producție** în industria prelucrătoare. Sfera de cuprindere diferă de estimările economice din eșantionul CNSP pentru gradul de utilizare a capacităților de producție, eșantion în care sunt incluse și industria extractivă, precum și producția și furnizarea de energie electrică și termică.

Tabel nr. 4 Gradul de utilizare a capacităților de producție

- %-

AN	Gradul de utilizare	Trim.I	Trim.II	Trim.III	Trim.IV
2018	Estimări CNSP - total ind.	70,1	80,1	81,0	80,6
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	77,3	74,1	76,0	76,5
2019	Estimări CNSP - total ind.	82,6	82,9	78,7	76,9
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	75,6	73,6	74,5	74,6
2020	Estimări CNSP - total ind.	83,9	70,8	77,1	78,5
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	74,7	71,9	65,9	70,8
2021	Estimări CNSP - total ind.	83,9	79,6	70,8	75,6
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	73,0	73,2	73,4	72,6

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjunctură și Eurostat

Astfel, agenții economici se așteaptă ca pentru trimestrul IV 2021, să se atingă unui grad de utilizare a capacităților de producție pe total industrie de circa 75,6%, în creștere cu circa 4,8 puncte procentuale, față de trimestrul anterior, avându-se în vedere o oarecare creștere a producției în anumite ramuri industriale. Estimările Eurostat pentru gradul de utilizare în industria prelucrătoare indică, în schimb, o ușoară scădere a acestuia până la 72,6%, reducerea fiind de 0,8 puncte procentuale, față de trimestrul anterior.

Explicația diferenței în estimările agenților economici este o creștere a gradului de utilizare a capacităților de producție în industria extractivă și în cazul producției și furnizării de energie electrică, în defavoarea gradului de utilizare a capacităților de producție din ramurile industriei prelucrătoare.

Numărul mediu de salariați

În cel de-al treilea trimestru al anului 2021, **numărul mediu de salariați** a scăzut ușor, cu 0,3%, față de trimestrul anterior din anul 2021, în timp ce față de trimestrul similar din anul 2020 s-a menținut la același nivel. Pentru primele nouă luni, se poate menționa o scădere de 1,5% a numărului mediu de salariați, comparativ cu perioada similară a anului 2020, reducere prognozată la aproape aceeași valoare în lucrarea anterioară (-1,6%).

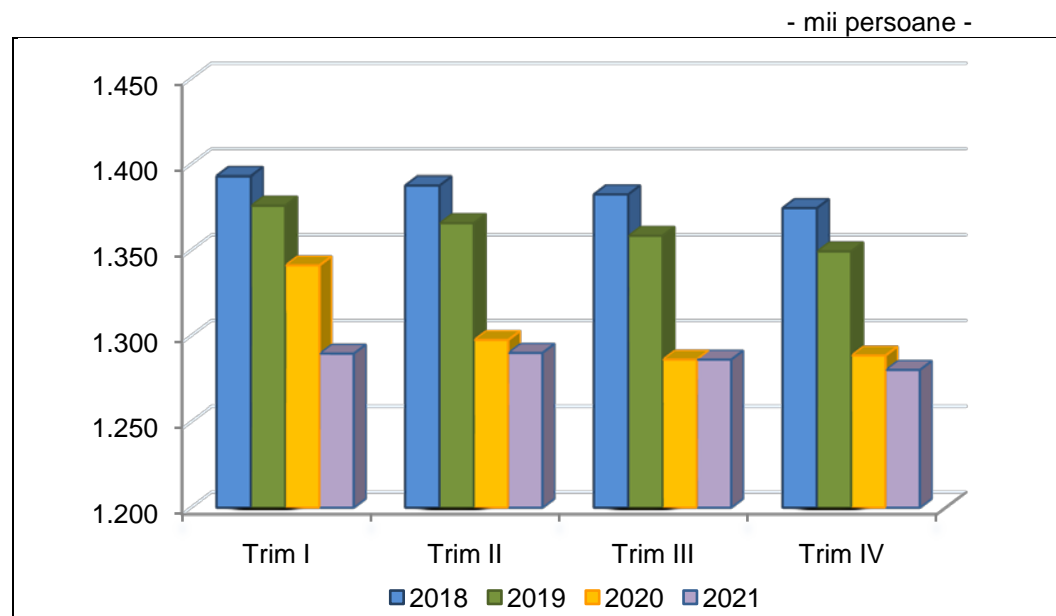
Principalele ramuri industriale în care s-au înregistrat scăderi ale numărului de salariați în primele nouă luni ale anului curent au fost: extracția petrolului brut și a gazelor naturale (-18,1%), fabricarea articolelor de

îmbrăcăminte (-12,7%), fabricarea produselor de cocserie (-12,2%), tăbăcirea și finisarea pieilor (-10,3%), extracția cărbunelui superior și inferior (-7,0%).

Au existat și creșteri ale numărului mediu de salariați din industrie, pentru aceeași perioadă de analiză, dintre care putem menționa: activități de servicii anexe extracției (+15,6%), fabricarea echipamentelor electrice (+8,6%), fabricarea produselor din tutun (+4,9%), alte activități extractive (+3,8%) fabricarea produselor farmaceutice de bază (+3,7%).

Pe baza datelor transmise de respondenți și a evoluției din prima parte a anului 2021, agenții economici estimează, pentru cel de-al **patrulea trimestru** al acestui an, o ușoară scădere, de 0,5%, a numărului de salariați față de trimestrul anterior. Comparativ cu trimestrul similar, se așteaptă la nivelul trimestrului IV al anului curent o reducere de 0,7% a numărului de salariați și în aceste condiții, la nivel de an, se poate anticipa o diminuare cu 1,3% a numărului mediu de salariați pe total industrie.

Grafic nr. 7 Evoluția numărului mediu de salariați din industrie

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul IV 2021 - rezultatele din ancheta de conjunctură

În mai mult de jumătate dintre ramurile industriale, se prevăd scăderi ale numărului de salariați la nivelul celui de-al patrulea trimestru al anului curent față de trimestrul anterior, sectoarele cu reduceri mai mari de personal așteptându-se a fi: extracția minereurilor metalifere (-6,9%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-2,5%), tăbăcirea și finisarea pieilor (-2,0%), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (-2,0%), tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor (-1,5%).

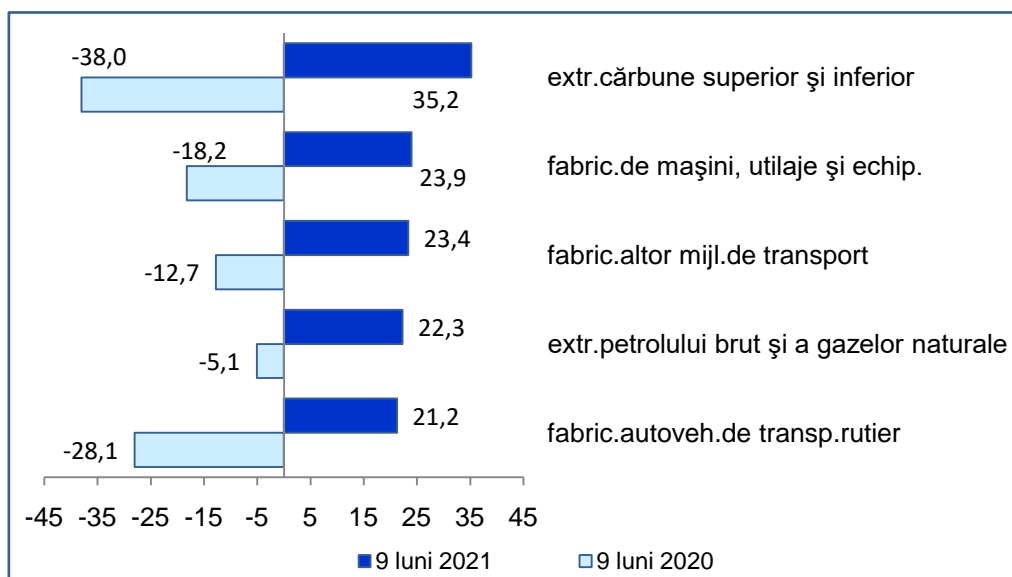
Pentru celelalte ramuri industriale se așteaptă, în aceeași perioadă de analiză, creșteri ale numărului de salariați, ce pot depăși 0,5%, și anume: fabricarea echipamentelor electrice (+1,3%), alte activități industriale (+1,0%), activități de servicii anexe extracției (+0,8%), fabricarea calculatoarelor (+0,6%) și fabricarea produselor farmaceutice de bază (+0,6%).

Productivitatea muncii

Pe baza datelor statistice care consemnează o creștere de amplitudine redusă și anume de 0,6% a producției industriale, precum și menținerea numărului de salariați din industrie, în perioada iulie - septembrie 2021, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020, s-a înregistrat o mărire de doar 0,2% a **productivității muncii**. În trimestrul III 2021, referitor la trimestrul anterior, productivitatea muncii a scăzut cu 3,4%, în contextul reducerii producției industriale cu 3,6% și a diminuării numărului mediu de salariați, pe total industrie, cu 0,3%. În primele nouă luni ale anului curent, s-a înregistrat o majorare de 12,1% pentru productivitatea muncii în industrie, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2020, coroborată cu creșterea de 10,5% a producției industriale, în aceeași perioadă de analiză.

Grafic nr. 8 Evoluția productivității muncii în ramurile cu cele mai mari creșteri

- modificare procentuală față de nouă luni an anterior, % -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

Ramurile în care s-au înregistrat creșteri pronunțate, de peste 20%, ale productivității muncii în primele trei trimestre ale anului 2021, comparativ cu perioada similară, sunt: extracția cărbunelui superior și inferior (35,2%), fabricarea de mașini, utilaje și echipamente (23,9%), fabricarea altor mijloace de transport (23,4%), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (22,3%), fabricarea autovehiculelor de transport rutier (21,2%).

Pentru aceeași perioadă de analiză, se pot menționa și scăderi ale productivității muncii doar pentru șase dintre ramurile industriale, dintre care putem menționa: activități de servicii anexe extracției (-24,0%), alte activități extractive (-9,9%), fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (-7,4%) sau fabricarea produselor din tutun (-5,4%).

În cel de-al patrulea trimestru al anului curent, în condițiile creșterii estimate de 1,4% pentru volumul producției industriale și a reducerii numărului de salariați din industrie (-0,5%), se prognozează o majorare de 2,5% a productivității muncii față de trimestrul anterior din anul 2021. Comparativ cu

trimestrul similar, se prevede o scădere a productivității muncii de 2,5%, iar la nivelul anului curent se estimează o majorare de 8,0% a acesteia.

Costul unitar cu forța de muncă

În cel de-al treilea trimestru al anului 2021, **costul unitar cu forța de muncă în industrie** a crescut cu 2,9% față de trimestrul anterior, pe fondul unei reduceri de 0,7% a salariului net și a crescut cu 7,4% față de trimestrul corespunzător din anul 2020. La nivel de nouă luni, costul unitar cu forța de muncă a consemnat o scădere de 3,2%, determinată de avansul mai ridicat al productivității, comparativ cu creșterea nominală a salariului mediu net.

Pentru ultimul trimestru al anului 2021, agenții economici așteaptă o reducere de 0,9% a costului unitar cu forța de muncă, față de trimestrul anterior, respectiv o majorare de 5,5%, comparativ cu trimestrul corespunzător al anului 2020, avându-se în vedere reducerea productivității muncii.

Prețurile producției industriale

În ceea ce privește **prețurile producției industriale**, în cel de-al treilea trimestru al anului 2021 s-a consemnat o creștere importantă de 6,5%, comparativ cu trimestrul anterior, avându-se în vedere o majorare de 7,4% pe piața internă (în contextul măririi prețului la materii prime, la gaze naturale și energie). Comparativ cu trimestrul similar al anului trecut, putem menționa creșteri ale prețurilor de producție de 16,4% în trimestrul III 2021, pe seama majorării de 18,1% a componentei interne, respectiv de 13,6% a componentei externe.

În primele nouă luni, prețurile de producție pe total au avut un nivel mai ridicat cu 9,6%, față de intervalul corespunzător al anului trecut, o creștere mai mare realizându-se pentru prețurile de producție pe piața internă și anume 10,3%. Astfel, la nivelul primelor nouă luni se observă creșteri semnificative, peste 10%, pentru prețurile de producție pe total, la mai multe ramuri industriale și anume: fabricarea produselor de cocserie (39,7% - induse, în special, de creșterea cotațiilor internaționale la țiței), industria metalurgică (32,3%), prelucrarea lemnului (17,2%), sectorul de producție și furnizare de energie electrică și termică (17,1%), fabricarea produselor farmaceutice de bază (13,2%).

Pe baza estimărilor agenților economici din sectorul industrial, se așteaptă ca în cel de-al patrulea trimestru al anului 2021 prețurile de producție să continue să crească cu 9,8%, comparativ cu trimestrul III 2021.

În contextul dat, în trimestrul IV 2021, comparativ cu trimestrul similar, prețurile producției industriale se estimează să înregistreze în continuare un nivel ridicat și anume o creștere de 26,6%, determinată de majorarea de 31,8% pe piața internă, respectiv 17,6% pe cea externă. Prețurile de producție se estimează că vor continua să aibă creșteri însemnate și pentru ultimul trimestru al anului, pe baza unor majorări importante ale prețurilor materiilor prime, inclusiv prețurile la energie termică și gaze naturale.

La nivelul anului curent, se preconizează o creștere importantă de circa 13,8% a prețurilor de producție pe total, avându-se în vedere majorarea de 15,7% a componentei interne, dar și o mărire de 10,6% a componentei externe.

Tabel nr. 5 Evoluția prețurilor producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar, % -

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2016	-2,8	-2,6	-2,0	0,3
2017	3,5	3,0	3,6	3,7
2018	3,9	5,2	5,8	5,2
2019	4,6	4,6	3,5	3,2
2020	2,7	-1,4	-0,8	-0,5
2021	2,3	10,0	16,4	26,6

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul IV 2021 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Volumul creditelor

În urma prelucrării datelor din sondajul de conjunctură pentru sectorul industrial, în cel de-al patrulea trimestru al anului curent față de trimestrul III, agenții economici estimează o creștere de 1,6% pentru **volumul creditelor acordate agenților economici din industrie** și, respectiv, o scădere de 0,1% a **volumului creditelor restante**.

Tabel nr. 6 Ponderea creditelor restante în total credite

- % -

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2018	4,0	3,4	3,2	3,0
2019	3,0	2,8	2,8	2,5
2020	2,5	2,5	2,4	2,2
2021	2,1	2,0	1,9	1,8

Sursa: prelucrări CNSP;

Pentru trimestrul IV 2021 - rezultatele din ancheta de conjunctură

În ceea ce privește ponderea creditelor restante în total credite, se apreciază ca acestea să își mențină tendința de scădere manifestată pe tot parcursul anului trecut și care a continuat și în anul 2021. Astfel, în cel de-al patrulea trimestru al acestui an, ponderea creditelor restante se așteaptă să se situeze la 1,8%, sub valoarea de 1,9%, atinsă la finele trimestrului III al anului curent.

*

* *

Metodologie

Comisia Națională de Strategie și Prognoză (CNSP) realizează trimestrial o Ancheta economică de conjunctură în sectorul industrial, prin care, pe baza răspunsurilor agenților economici intervievați referitor la nivelul producției industriale, a comenzilor, stocurilor și prețurilor, pot fi elaborate prognoze pe termen scurt.

Ancheta se bazează pe un eșantion de agenți economici (selecțaiți din bilanțurile contabile depuse la Ministerul Finanțelor Publice) și pe un chestionar, ambele fiind elaborate în cadrul CNSP.

Eșantionul este alcătuit după o metodologie bine determinată, bazată pe metoda de sondaj pe grupe de natură stratificată la care s-a ținut cont de dimensiunile întreprinderii (număr de personal), ponderea grupei în producția ramurii industriale și ponderea ramurii în total producție industrială.

Pentru anchetele de conjunctură realizate în anul 2021 s-a stabilit un eșantion de 509 agenți economici din sectorul industrial, fiind rezultatul unei rate de sondaj de 13,6% și furnizând o rată de acoperire de circa 60%.

Spre deosebire de celelalte sondaje pe termen scurt (sondaje realizate de Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României) care au la bază aprecierea de către cei intervievați a tendinței de evoluție prin încadrarea sa în categorii ca ascendent, stabilitate, descendent, operându-se cu solduri conjuncturale, prezenta anchetă abordează încadrarea evoluției fiecărui indicator în plafoane de creștere/descreștere prestabilite, permițând astfel o cuantificare sub formă de procent a tendințelor viitoare. Intervalele luate în considerare ca fiind posibile pentru creștere sau scădere, sunt stabilite avându-se în vedere evoluțiile recente și cele viitoare ale unor parametri.

Principiul de calcul folosit la dezvoltarea anchetelor conjuncturale în cadrul CNSP are la bază metoda ponderărilor succesive, care ține seama de modificările structurale ale producției, stocurilor sau comenzilor, folosindu-se vectori de coeficienți calculați trimestrial care corectează datele de început de an.

Pentru o evaluare complexă a opiniei agenților economici, rezultatele anchetei sunt comparate cu realizările din perioadele anterioare, fie cele publicate de INS, fie cele din anchetele de conjunctură anterioare, după cum se specifică la fiecare indicator.